

NAŠA INSTITUCIJA DOBILA JOŠ JEDNO MEĐUNARODNO PRIZNANJE

Pomorskom muzeju specijalno priznanje za narativnost Foruma slovenskih kultura

Ovogodišnji dobitnik specijalne **Živa** nagrade za izvrsnu narativnost u prezentaciji sadržaja kojeg baštini, a koju dodjeljuju **Forum slovenskih kultura** (FSC) i **Evropska muzejska akademija** (EMA), je Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru, saopšteno je 14. maja u Sankt Peterburgu prilikom svečanog uručenja glavne i pet drugih ovogodišnjih nagrada **Živa**.

Naš muzej je dobio nagradu, kako se navodi u obrazloženju nagrade, *zato što je neodvojivi dio života grada i funkcionise kao aktivni dio obimne turističke ponude u gradu Kotoru koji je dio UNESCO-ve Svjetske baštine. Muzej je od posebne važnosti za lokalnu zajednicu jer njeguje tradiciju lokalne kulture i običaja. Pripovijedanje je sveobuhvatno i očaravajuće. Ono je dokaz za odlično upravljanje resursima, kao i za kvalitet prezentacije i usluga koji su ponudeni javnosti. Veliki broj posjetilaca igra važnu*

ulogu u doživljavanju ove institucije i njenom mjestu u širem, međunarodnom kontekstu.

Nagrada **Živa** je nazvana po istoimenoj slovenskoj boginji života, mladosti, ljepote, blagosti, vitalnosti i plodnosti, njen ovogodišnji dobitnik, kao najbolji muzej u slovenskom svijetu u 2015. godini, je Memorijalni centar **Lav Tolstoj** iz Jasne Poljane u Rusiji. Ostalih pet nagrada za liderstvo, za efikasno korišćenje resursa, otvorenost, kreativnost i interpretaciju, za koje je bilo kandidovano 14 muzeja, dobili su: **Muzeji i galerije Ljubljane** iz Slovenije, **Muzej istorije Jugoslavije** iz Srbije, zagrebački **Tiflološki muzej** i zadarski **Muzej antičkog stakla** iz Hrvatske i **Muzej makedonske borbe** iz Skoplja, saopštio je FSC čije je sjedište u Ljubljani (Slovenija).

Sa dodjele nagrade **Živa** i pratećih priznanja u prostoru Državnog instituta za kulturu u Sankt Peterburgu, 14. maja

(Opširnije na strani 2)

U maju dvije izložbe u Palati Grgurina

U Pomorskom muzeju tokom maja organizovali smo dvije interesantne izložbe. Pridružujući se obilježavanju **Međunarodnog dana muzeja** i manifestacije **Noć muzeja** 18. maja, u Palati Grgurina priredili smo izložbu pod nazivom **Magija igle i niti**, a, 24. maja, takođe u istom prostoru upriličili smo izložbu sa nazivom **Muranov nakit iz umjetničke radionice Angeline Janković**. O ovim izložbama možete pročitati na stranama 4, 5, 6 i 7.

Jedra Boke je mjesečna publikacija
Pomorskog muzeja Crne Gore u
Kotoru

Maj 2015. godine

Direktor Pomorskog muzeja
mr Mileva Pejaković Vujošević

Jedra Boke sadržajno i tehnički oblikuje
Drago Brdar

Prijatelji i saradnici

Prof. dr Anton Sbutega

Prof. dr Gracijela Čulić

Prof. dr Marija Radulović

Don Anton Belan

mr Stevan Kordić

Prof. dr Milenko Pasinović

Antun Tomić

Milan Sbutega

Zoran Radimiri

Željko Brguljan

Petar Palavršić

Radojka Abramović

Jelena Karadžić

Slavko Dabinović

Milica Vujović

Smiljka Strunjaš

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru

Trg Bokeljske Mornarice 391 Kotor, 82000

Telefon: +382 (0) 32 304 720

Fax: +382 (0) 32 325 883

Website: www.museummaritimum.com

e-mail: pom.muzej.dir@t-com.me

Savjet Pomorskog muzeja

Odlukom Vlade od 18. decembra 2013. g. formiran je Savjet Pomorskog muzeja koji će naredne 4 godine raditi u sljedećem sastavu:

Ljiljana Zeković, predsjednik

mr Milena Martinović, član

Maja Četković, član

Slavko Dabinović, član

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru nastao je postepenim razvitkom prvobitne zbirke Bratovštine "Bokeljska mornarica", utemeljene oko 1880. godine, koja je od 1900. godine otvorena za javnost, a 1938. godine preuređena i otvorena na prvom spratu sadašnje muzejske zgrade, barokne palate plemićke porodice Grgurina iz početka XVIII vijeka, koja je od 1949-1952. godine kompletno restaurirana i adaptirana za potrebe Muzeja. Danas je Pomorski muzej institucija kulture Republike Crne Gore.

Misija Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru je da čuva sjećanje naše zajednice na bogatu pomorsku istoriju Boke Kotorske, njeno izuzetno kulturno nasleđe kroz prikupljanje, čuvanje i predstavljanje naše bogate pomorske tradicije i kulturne baštine.

NAGRADE

Pomorskom muzeju specijalno priznanje za narativnost Foruma slovenskih zemalja

(Nastavak sa strane 1)

Nagrada *Živa* i specijalna *Živa* priznanja Foruma slovenskih zemalja ove godine se dodijeljuju drugi put. Uručila ih je 14. maja u Državnom institutu za kulturu u Sankt Petersburgu, **Andreja Rihter**, direktorica FSK, u prisustvu predstavnika muzeja iz 12 slovenskih i evropskih država, te kandidata za nagradu *Živa* iz 13 država. Dodijeli nagrada prisustvali su i predstavnici Galerije Matice Srpske iz Novog Sada prošlogodišnjeg dobitnika, prve nagrade *Živa*.

Nagrada *Živa* ustanovljena je 2012. godine na inicijativu stručnjaka FSK, u cilju promocije kulturne baštine, najbolje prakse njegovanja kulturnog nasljeđa i podsticanja na razmjenu znanja, iskustva i novih primjera inicijative među slovenskim zemljama. Priznanje se sastoji od diplome i skulpture u terakoti, koju je izradila slovenačka umjetnica **Ljubica Ratkajec Kočica**. Forum slovenskih kultura je osnovan je 2004. radi očuvanja i razvoja kulturnih vrijednosti i tradicije u zemljama u kojima se govore slovenski jezici.

Konkurs za dodjelu ovogodišnje, druge nagrade *Živa* za najbolji slovenski muzej FSK je raspisao u jesen 2014. godine. Na konkurs se prijavilo 14 učesnika

iz devet država a njihova postignuća je ocjenjivala 12-točlana komisija iz 11 zemalja. Od učesča na konkursu iz opravdanih razloga odustali su muzeji iz Ukrajine.

Nismo bili

Na svečanoj ceremoniji dodjele *Živa* nagrada iz objektivnih razloga nisu prisustvovali predstavnici Pomorskog muzeja Crne Gore Kotor. Iz FSC-a nam je javljeno da će našem muzeju diplomu uručiti ambasador Slovenije u Crnoj Gori čim to bude moguće.

Dobitnik *Žive*

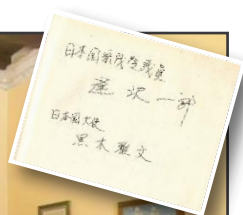
U obrazloženju za dodjelu nagrade Memorijalnom centru *Lav Tolstoj* u Jasnoj poljani navodi se da taj centar daje značajan doprinos održivom ekološkom razvoju, očuvanju tradicije i nasljeđa izuzetne osobe i olakšava očuvanje kulturne i prirodne baštine na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, te da je to društveno angažovan i odgovoran muzej.

Ambasadori Japana i Kine u Muzeju

Fotografija: S. Dabinović

Ambasador Japana upisuje se u knjigu utisaka

Ambasador NR Kine Cui Dživei

Prof Zhong Seng

Naš Pomorski muzej 3. maja je posjetio ambasador Japana **Masafumi Kuroki**. U naš muzej japanski ambasador je došao u pratnji dva svoja saradnika. Gospodin Kuroki je u Kotoru bio u okviru zvaničnog boravka u našem gradu gdje ga je primio Predsjednik Opštine Kotor **Aleksandar Stjepčević**. Gospodinu Kurokiju je vodič kroz Muzej, a takođe i kroz Kotor, bila naša stalna saradnica **Dolores Fabian**. Nakon što je razgledao eksponate i upoznao se sa bogatom istori-

jom pomorstva u Boki Kotorskoj japanski ambasador se upisao u knjigu utisaka.

Pomorski muzej je 11. maja posjetio i ambasador NR Kine u Crnoj Gori gospodin **Cui Dživei**. On je u Muzej stigao sa delegacijom koju su činili istaknuti profesori i eksperti iz oblasti tradicionalne kineske medicine a na čijem je čelu bio gospodin **Zhong Sen**, profesor i direktor bolnice tradicionalne kineske medicine. Kineska delegacija je Muzej posjetila u okviru boravka u Kotoru.

Radovi u Palati Grgurina

U drugoj polovini maja u Palati Grgurina obavljani su radovi na obnovi grilja na prozorim i balkonskim vratim na drugom spratu. Grilje su popravljene i obojene pa su tako sjedištu našeg muzeja dale ljepši izgled. Radove na griljama je izveo naš stalni saradnik u toj vrsti posla **Andrija Radmanović**.

Nekako u isto vrijeme u izložbenom prostoru na drugom spratu promijenili smo dotrajale klima uređaje kako bi smo u vrelim ljetnjim mjesecima obezbjedili prihvatljivu temperaturu u tom prostoru i omogućili posjetiocima ugodnije razgledanje.

Fotografija: S. Dabinović

Kurs: Konzervacija i restauracija predmeta od srebra i zlata

U ateljeu Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore - područno odjeljenje Kotor - krajem maja je održan specijalistički kurs pod nazivom *Konzervacija i restauracija predmeta od srebra i zlata*. Predavači su bili predsjednik Udruženja Venecijanaca u svijetu **Bruno Moreto (Moretto)**, kustos konzervator **Mauro Čezareto (Caseretto)** i restaurator konzervator **Sara Garbelini (Garbellini)**, njegova učenica. Polaznici kursa su bili stručnjaci iz službi zaštite Uprave za zaštitu kulturnih dobara u Kotoru i njenog Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, područno odjeljenje Kotor i Pomorskog muzeja Crne Gore.

Učesnici kursa na sastanu u Pomorskom muzeju

Fotografija: S. Dabinović

NOĆ MUZEJA OBILJEŽENA OTVARANJEM IZLOŽBE

Magija igle i niti

Povodom manifestacije **Noć muzeja** i Međunarodnog dana muzeja, Pomorski muzej u Kotoru je, u saradnji sa Polimskim muzejom iz Berana i Narodnim muzejom sa Cetinja, organizovao izložbu **Magija igle i niti**. Izložba je otvorena 18. maja a čast da je otvori pripala je **Mariji Čatović**, poslanici u republičkom parlamentu. Posjetiocima su se obratili i **Violeta Folić**, direktorica Polimskog muzeja, te direktorica našeg muzeja **mr Mileva Pejaković Vujošević**. Program je vodila **Dolores Fabian**, a u muzičkom dijelu nastupila je kotorska grupa **Škuribanda**.

Obraćajući se prisutnim Marija Čatović je, između ostalog, rekla:

Među 70 eksponata posebno mjesto imaju predmeti izvezeni zlatnom niti takozvanim zlatovezom koji se kao vještina spominje već u dokumentima iz 16. vijeka, kao i nekoliko uzoraka dobrotanske čipke čiji prvi spoment ove ženske radinosti sriječemo u arhivskim dokumentima iz 1573. godine. Koliko je magična moć ženskih ruku u izradi

dobrotske čipke bila cijenjena i prepoznatljiva - najbolje nam svjedoči međunarodna izložba održana u Beču 1910. godine gdje je među brojnim izloženim predmetima vidno mjesto zauzela cacara, kapa izrađena dobrotskim vezom, koja je tada u naučnim krugovima ocijenjena najvećim priznanjem kao čist rad visoke čipkarske izrade baroknog stila.

Čatović je podsjetila da su na izložbi predstavljani reprezentativni primjerci ženskih koreta crnogorske nošnje, ženska dolama gusinjske nošnje, jelek šestanske nošnje, crnogorske košulje izvezene zlatovezom, košulje izvezene dobrotskim vezom i drugi vrijedni radovi.

Uočava se želja autora izložbe da od zaborava otrgne jedno vrijeme i vrati nas u prošlost jer po prirodnom toku stvari novo potiskuje staro u zaborav. Namjera ove izložbene postavke je da bar na trenutak vrati sjećanje na jedno doba kada su marljive ženske ruke magičnom moći stvarale uistinu prava umjetnička djela – zaključila je Čatović i otvorila izložbu.

Marija Maja Čatović

Violeta Folić

Mr Mileva Pejaković Vujošević

Fotografije: Radio Boka News

Direktorica Polimskog muzeja iz Berana i jedna od koautorki izložbe Violeta Folić, izrazila je zahvalnost i zadovoljstvo saradnjom sa Pomorskim muzejom i Narodnim muzejom Crne Gore, te podsjetila da izložba *Magija igle i niti* predstavlja samo dio bogate riznice koja se odnosi na različite odjevne predmete iz Crne Gore.

To bogatstvo nemoguće je predstaviti u cjelini, a izložbom Magija igle i niti prezentujemo samo dio kulturne riznice koja se odnosi na odjevne predmete iz različitih krajeva Crne Gore. Željela bih da putem ove izložbe prikažemo njihovu raznolikost, bogatstvo i ljepotu dočaranu vezom, pletom i uopće načinom ukrašavanja. Izložba podstiče izučavanje naše starine i očuvanje njenog duha i osobenosti među drugim narodima, a svi izloženi predmeti udahnuju život i bude u nama osjećanje bliskosti sa precima – rekla je Folić.

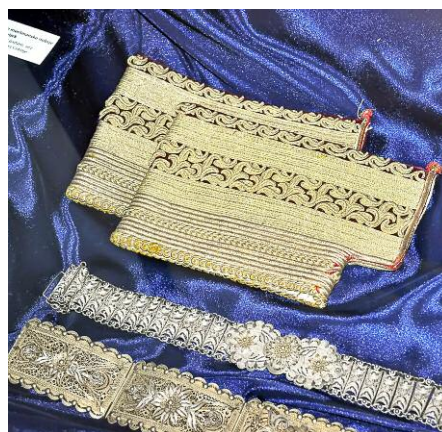
Zahvalivši na posjeti direktorka Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru mr Mileva Pejaković Vujošević je podsjetila da Pomorski muzej Crne Gore već godinama obilježava manifestaciju *Noć muzeja* 16. maja, koju je na evropskom nivou iniciralo Ministarstvo kulture Francuske 2005. kao i 18. maja Međunarodni dan muzeja, ustaljen od strane ICOM – a šezdesetih godina prošlog vijeka.

O NAGRADI

Kako je naša muzejska institucija tog dana kada je održavana izložba dobila visoko međunarodno priznanje **Živa** u Sankt Peterburgu mr Mileva Pejaković Vujošević je iskoristila priliku da tu vijest saopšti prisutnima.

Čini mi zadovoljstvo da sa vama podijelim danas pristiglu vijest da je naš i vaš Pomorski muzej dobio specijalnu nagradu za svoj rad od strane internacionalne fondicije Forum slovenskih naroda nagradu Živa koja se dodjeljuje u Sankt Peterburgu za 2015.godinu. Ovo je samo jedno u nizu značajnih priznanja ne samo za Muzej nego i za Kotor i za cijelu Crnu Goru – rekla je mr Pejaković Vujošević.

Samim tim naš Muzej je večeras dio velike evropske porodice, jer danas su čuvari minulih vremena koji se čitaju kroz muzejske eksponate, sve ljudske civilizacije, istovremeno slave trijumf ljudskog pamćenja nad zaboravom, rekla je mr Pejaković Vujošević.

U SARADNJI SA ZAJEDNICOM ITALIJANA CRNE GORE U KOTORU
ORGNIZOVALI SMO IZLOŽBU

Nakit od murano stakla iz radionice Angeline Janković

Zahvaljujući uspješnoj saradnji sa Zajednicom Italijana Crne Gore u Kotoru u kotorskom Pomorskom muzeju priredili smo izložbu prodajnog karaktera pod nazivom ***Nakit od murano stakla iz radionice Angeline Janković***. Izložbu je 24. maja otvorila viša kustoskinja našeg muzeja, etnolog **Jelena Karadžić**, a o predstavljanim radovima govorila je autorica Angelina Janković. Izložba je bila dostupna 14 dana.

Svečanom otvorenju ove zanimljive izložbe prisustvovao je i predsjednik Asocijacije Venecijanaca u svijetu **Bruno Đuzepe Moreto (Giuseppe Moretto)**, kod koga je ova umjetnica, zahvaljujući Zajednici Italijana Crne Gore, završila tečaj i za relativno kratko vrijeme uspjela svoj dar i svoje ideje pretočiti u zanimljive, šarene perle. Program je vodila **Dolores Fabian**, a u muzičkom dijelu programa nastupila je **Jovna Mršulja**, flauta, učenica Muzičke škole **Vida Matjan** iz Kotora.

Postavka ručno rađenih predmeta od murano stakla iz umjetničke radionice Angeline Janković privukla je veliku pažnju brojne publike, koja je u palati Grgurina - Pomorskom muzeju, imala priliku da uživa u galeriji maštovitih ukrasa u spektru duginih boja. Perle, nakit i figure Angelina izrađuje već treću godinu zahvaljujući Zajednici Italijana Crne Gore iz Kotora, koja joj je omogućila da, uz

*Svoju prvu izložbu Angelina Janković je posvetila preminulima ocu i sestri **Marijani Žebeljan**, koja je bila istaknuta kotorska umjetnica, dobitnica brojnih međunarodnih nagrada za slikarstvo.*

podršku Asocijacije Venecijanaca u svijetu, ode u školu za izradu predmeta od stakla **Abate Zaneti** na ostrvu Murano.

Izražavajući zadovoljstvo što je zanat obrade murano stakla prenio i u Boku Kotorsku, Bruno Đuzepe Moreto, predsjednik Udruženja Venecijanaca u svijetu, naglasio je da podržava Angelinu zbog toga što je ona uspjela da za veoma kratko vrijeme savlada ovu umjetnost, jer za rad sa murano staklom potrebno je imati dušu. Moreto je istakao da je grupa žena iz Kotora pohađala i kurs pravljenja murano čipke, te najavio obnovu tog kursa, ali u izradi zlatnim nitima, kao i sedmodnevni kurs restauracije zlatarskih proizvoda i Upravi za zaštitu kulturnih dobara.

Murano staklo je poznato već hiljadu godina ali i dalje osvaja svojom prefinjenošću i čistotom, s obzirom da se za njegovu izradu koristi kvarcni šljunak, umjesto običnog, kazala je Jelena Karadžić, etnolog Pomorskog muzeja i objasnila da se šljunak razvrstava po kvalitetu, a onda se od najboljih primjeraka, bez primjesa i metala, proizvodi kristalno staklo, tako što se kvarcni šljunak zagrijava do tačke usijanja i naglo hladi u vodi i mijenja se uz dodatak specijalnog biljnog praha. Dobijena smjesa se zagrijava i topi na visokoj temperaturi uz stalno miješanje. Nakon toga se kristalno staklo hladi u vodi. Ovaj proces pretopljavanja se obavlja nekoliko puta, a na kraju se smjesi dodaje prah mangana i rastopljena smjesa se oblikuje u šipke koje se koriste za izradu murano nakita i ukrasnih predmeta. Za bojenje murano stakla koriste se prirodne boje.

Nakit od murano stakla iz radionice gospođe Angeline Janković predstavlja najljepši spoj tradicije i savremenog. Ogrlice, narukvice, privjesci, naušnice, igle za kosu, prstenje, svaki predmet, kada ga uzmete u ruku, jeste poseban. Predivne boje, bezbroj plavih nijansi, zelene, crvena, zapravo raznolik kolorit, a sve bi se moglo zajedno nanizati u jednu skladnu paletu, istakla je dodajući da ovi divni primjerci pristaju ženama svih dobi, ukusa i raspoloženja, kazala je Karadžić otvarajući izložbu.

Boravak u Veneciji je jedan od perioda mog života kojeg se najradije sjećam, ispunjen učenjem o tajnama obrade stakla uz nesebičnu pomoć naših učitelja i istinsku dobrodošlicu koju smo osjećali na svakom koraku. Imala sam priliku da doživim Veneciju, ne kao jedan od miliona turista koji je godišnje posjećuju, već kao dobrodošao gost iz kraja koji je zaista stoljećima bio neraskidivi dio Serenisime u najznačajnijem periodu njenog postojanja. Nadam se da ću ovom mojom izložbom pokrenuti uspavanu kreativnost mnogih mojih sugrađana da ožive stare zanate, jer su zanatlije, koji su često bili vrsni umjetnici, određivali lice i razvoj našeg grada kakvog danas imamo, kazala je Janković,

U Pomorskom muzeju čuvaju se izvanredni primjerci radova kotorskih zanatlija, njihov rad otisnut je na starom oružju i nakitu, škrinjama, dijelovima nošnje, ukrašene zlatovozom, filigranskim dugmadima i dobrotskom čipkom. Arhivski podaci iz prve polovine 14. vijeka svjedoče da u Kotoru radi 31 zlatar, 25 obučara, 22 zidara i kamenoresca, kovača, stolara, krznara... Crna Gora radi na popisu nematerijalne kulturne baštine, a u samom Kotoru postoji ideja o oživljavanju Zanatske ulice.

Fotografije: Radio Boka News

Djeca kite Mađ

Postavljanje Mađa

Nastup sastava Škuribanda

Nastup klape Lungo mare

Šetnja duž Perasta

Bijela kafa i koromani u Đardinu

Svirka Škuribande u Đardinu

Fotografije: Radio Boka News

Kićenje Mađa

POSTAVLJANJE DRVETA – KLAPE – ŠETNJA – KOROMANI

Ove je godine prvog dana najljepšeg proljetnog mjeseca obilježen u Perastu tradicionalnom manifestacijom *Kićenje mađa*. Mlado drvo hrasta ove godine je na trgu ispred crkve sv. Nikole podigao posljednji ženik iz Perasta, **Marko Kaščelan**.

Kao i decenijama unazad, drvo su kitili mladi flašicama mlijeka, šarenim trakicama koje simboliziraju napredak i nadu u bolje. Veselo jutro u suncem okupanom Perastu upotpunila su muzikom kotorski sastav *Škuribanda* i klapa *Lungo mare* iz Umaga.

Brojnim učesnicima ovog bokeljskog običaja je u konobi *Đardin* upriličen užitak u jutarnjoj bijeloj kafi i koromanima. Nakon toga na trgu ispred crkve sv. Nikole spontano su nastupili članovi klape *Lungo mare*, koji su u Perast stigli u sastavu brojnije grupe Zajednice Italijana *Fulvio Tomizza* iz slovenačkog grada Umaga.

Nismo vjerovali da ćemo u Crnoj Gori zapjevati u osam sati ujutro, izjavili su u šali oduševljeni članovi ove klape.

Običaj kićenja mađa opisan je inače u dokumentu iz 27. aprila 1930. godine kojim se opat – nadžupnik **don Ante Rosa** ispred Opštinskog-nadžupnog ureda u Perastu obraća Kraljevskom srezkom načelstvu u Kotoru, u kome se kaže:

Slavnom, Kr. Srezkom Načelstvu u Kotoru Prastari je običaj u Perastu, da omladina svake godine na 1. maja proslavi početak mjeseca Bl. Gospi posvećena. Toga dana nakiti se pred crkvom hrastova grana uz pucnjavu iz pušaka, iza toga omladina sluša sv. misu, iza koje imaju zajednički zajuttrak, na koji može, da pristupi svaki građanin. Proslava svršava pjevanjem uobičajnih narodnih pjesama. Mlijeko za zajuttrak u dužnosti su da nose svih mješćani, koji imaju stoke.

Ovo pismo opat piše jer je došao do znanja, da je te godine zabranjena svaka radnička proslava 1. maja, te moli sresko načelstvo da ovaj skup izuzme od zabrane jer *spomenuta omladinska proslava nema nikakove veze ni odnosa sa nikakvom radničkom proslavom dana 1. maja koja u obće u Perastu nije bila nit je u običaju te radnici kao takovi ne učestvuju.*

Gađanje kokota

KOLO – SVETA MISA I MIMOHOĐ – GAĐANJE SIMBOLA NEPRIJATELJA

Tradicionalna proslava Gospe Peraške, za koju je vezano vjerovanje da je Peraštanima pomogla da pobjede nadmoćniju tursku armadu, i ove godine je održana 15. maja, na dan kada je prije 357 godina manje od stotinu građana Perasta pobijedilo više od hiljadu turaka koji su pokušali osvojiti grad.

Proslava antologijske bitke, u istoriju svrstana kao jedinstven slučaj u Evropi, započela je kolom Bokeljske mornarice na pjaci ispred crkve Sv. Nikole uz pratnju kotorske Gradske muzike. Nastavilo se svečanom Svetom Misom, a potom mimohodom ispod ikone Bogorodice sa Gospe od Škrpjela. Misu je predvodio **don Robert Tonsati** uz koncelebraciju peraškog sveštenika **don Srećka Majića**, **don Iva Ćorića** i **don Dariusz Nowak**.

Broj Turaka koji su napadali ovaj slavni Perast bio je daleko nadmoćniji od onog sitnog broja Peraštana koji su ostali u gradu. I možemo reći da nikakvog zemaljskog načina nije bilo da se ta šačica ljudi u Perastu obrani od te goleme vojske, od tako strahovitog neprijatelja pred kojim je Europa

*toliko puta drhtala kada bi se našao pred njezinim vratima... Pobjeda ove šačice Peraštana je značajna ne samo za grad Perast nego za cijelu Boku. Jer da su tada ti osvajači preovladali ovdje, mi danas sigurno ne bismo gledali ni ove crkve, niti bismo se dičili kršćanskom vjerom i svetim Imenom Kristovim, rekao je **don Robert Tonsati**.*

Kako su svjedoci ovog istorijskog događaja zapisali, Peraštani su poslije bitke prenijeli sliku Bogorodice iz njenog hrama na otoku, napravili procesiju kroz grad i odložili je u crkvu Sv. Krsta. Svoju obranu povjerili su upravo Bogorodici.

Po završetku mimohoda vjernici, mještani i turisti okupili su se na peraškoj rivi gdje je održan drevni običaj *gađanja kokota* koji simbolizuje neprijatelja. Kokota je pogodio Peraštanin **Andro Radulović**, inače direktor Opštinske javne ustanove Muzeji Kotor. Po tradiciji Radulović je dobio šugaman – peškir, na kojemu je obilježena godina bitke i datum gađanja. Pobjednik je potom uz pratnju Gradske muzike prošetao kroz Perast i imao obavezu častiti baro (60 litara) vina.

Kolo Bokeljske mornarice

Sveta Misa

Kokot pred početak takmičenja

Andro Radulović nišani kokota

Dodjela šugamana

Radulović sa kokotom

Fotografije: Radio Boka News i Radio Dux

NAKON ZAVRŠENE KONZERVACIJE PREDAVANJE O POZNATOM DJELU

U stalnoj postavci ponovo slika *Marko Martinović uči ruske boljare pomorstvu*

Nakon konzervacije historijska slika **Marko Martinović uči ruske kneževke i boljare pomorstvu** vraćena je u stalnu postavku Muzeja grada Perasta. Tim povodom je 5. maja u ovoj muzejskoj instituciji održano predavanje o važnosti pomenute slike kao jedinstvenog kulturnog dobra u Muzeju grada Perasta.

U ovoj kulturnoj večeri učestvovali su **Ivana Medenica**, direktorka Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, **Željko Kalezić**, načelnik Područnog

odjeljenja Centra za konzervaciju i arheologiju Kotor, **Andro Radulović**, direktor OJU Muzeji Kotor, **Marija Mihaliček**, muzejska savjetnica, i **Jasminka Grgurević**, konzervatorica-restauratorica. O historijskom značaju slike govorila je Marija Mihaliček, a o sprovedenim konzervatorskim mjerama Jasminka Grgurević.

Direktor OJU Muzeji Andro Radulović pozdravio je prisutne i istakao sjajnu saradnju Muzeja i Centra za konzervaciju i arheologiju. Marija Mihaliček govorila je o povijesnoj vrijednosti slike i

značaju koje ima za grad Perast. Jasminka Grgurević se u svom dijelu predavanja osvrnula na oštećenja koja su vremenom nastala na slici, od njene posljednje restauracije u Zadru prije 52 godine, a uslijed njenog boravka na zidu Muzeja i uticaju promjene temperature i relativne vlažnosti zida i prostorije, kao i načinu restauracije.

Kapetan, pomorski trgovac, pisac i hroničar Marko Martinović (Perast, 1663-1716) je prvi u nizu istaknutih pomorskih ličnosti iz Boke kotorske koje su doprinjele pomorskom usponu Rusije u vrijeme **Petra Velikog**. Ova slika je autentično svjedočanstvo o njegovom pedagoškom djelovanju tokom podučavanja grupe pitomaca Petra Velikog teorijskim i praktičnim pomorskim vještinama u Veneciji i Perastu 1697-1698. godine.

NOĆ MUZEJA U PERASTU

Ornamentika u bokeškoj modi XIX. i XX. vijeka

U okviru manifestacije **Noć muzeja** u Muzeju grada Perasta 19. maja otvorena je izložba pod nazivom **Ornamentika u bokeškoj modi XIX. i XX. vijeka**. Publici je tom izložbom predstavljena postavka odjevnih predmeta, šešira, suncobrana, rukavica, odjeće za bebe, tkanih od pamuka i lana, a ukrašavanih čipkom s ornamentalnim motivima i svilenim koncima. Predmete je prikupio i sačuvao **Zoran Radimir** iz Dobrote, a autorice izložbe su etnografinje Muzeja, **Ana Popović** i **Danijela Đukić**.

Djeca slikaju

Pred manifestaciju **Noć muzeja**, 17. maja, u Muzeju grada Perasta otvorena je izložba dječjih radova šticičenika Resursnog centra za rehabilitaciju i školovanje lica sa poremećajima sluha i govora. Tom prilikom je organizovana i radionica dječjeg crtanja u saradnji sa osnovnim školama sa područja Kotora, Risna i Perasta, kao i sa djecom iz Resursnog centra. Radionicu je vodila akademska slikarka iz Risna **Mirna Petrušić**. Prisutnima se obratila kustoskinja Muzeja **Danijela Đukić** govoreći da je jedan od ciljeva Muzeja obrazovanje i informisanje djece školskog uzrasta.

Pomorstvo u KOTORU danas

U maju, drugom mjesecu krizing sezone, tokom maja dakle, u Kotor je sve skupa dolazilo 29 većih ili manjih turističkih brodova koji su ostvarili 54 dolazaka. Kao u aprilu, i u maju su neki od pridošlih krizera prvi put uplovili u Bokokotorski zaliv. Riječ je o sljedećim brodovima: **Princess Eleganza** (4. 5), **Costa Mediterranea** (11. 5), **Vision of the Seas** (12. 5), **Emerald Princess** (14. 5), **AIDA Vita** (15. 5) i **Celebrity Constellation** (21. 5). *Princess Eleganza* je manji krizer od 460 BRT, *Costa Mediterranea* ima 85.619 BRT, *Vision of the Seas* – 78.340 BRT, *Emerald Princess* – 113.561 BRT, *AIDA Vita* – 42.289 BRT, a *Celebrity Constellation* – 91.000 BRT.

Kotor su u maju posjećivali sljedeći brodovi:

AIDA Vita (15)

Artemis (3/4. i 14/15)

Athena (1/2, 11/12. i 22/23)

Azamara Quest (6)

Celebrity Constellation (21)

Celebrity Silhouette (19)

Costa Mediterranea

(11, 18. i 25)

Emerald Princess (14)

Harmony G (7. i 24)

Le Lyrial (1, 18. i 30)

La Belle de l'Adriatique

(6, 13, 20. i 27)

Le Soleal (29)

Silver Cloud (6/7. i 11)

Mein Schiff 3 (7. i 21)

MSC Musica (1, 16, 23. i 30)

Minerva (18)

Nieuw Amsterdam (2. i 19)

Oceana (8. i 22)

Princess Eleganza

(4/5/6/7/8. i 25/26/27/27/28/29)

Riviera (7. i 14)

Silver Wind (8)

Seven Seas Mariner (3)

Splendour of the Seas

(15, 20. i 31)

Tere Moana (28)

Thomson Majesty (14)

Vision of the Seas (12)

Wind Surf (7. i 15)

Zenith (27)

Fotografija: S. Luković

Oceana, 8.05.2015.

Fotografija: S. Luković

Mein Schiff 3, 7.05.2015.

Fotografija: S. Dabinić

Emerald Princess, 14.05.2015.

Fotografija: P. Perudini

Costa Mediterranea, 25.05.2015.

Celebrity Constellation 21. maja na sidru kod xxxxxxxx

450 GODINA OD VELIKE BITKE ZA MALTU: Ovog maja navršava se 450 godina od početka velike bitke istoka i zapada: napada **Sulejmana Veličanstvenog** na Malteške vitezove reda Sv. Jovana Krstitelja. Bitka za Maltu, u kojoj su malobrojni branitelji izdržali tri i po mjeseca dugu opsadu i najkrvavije borbe, započela je 18. maja, a završila se 11. septembra. Mjesecima prije početka opsade veliki majstor **La Valet** preduzeo je opsežne odbrambene pripreme, ali ostrvljani su ipak bili iznenađeni kad su, 18. maja, na horizontu ugledali neprijateljsku flotilu galija.

*Turska armada bijaše jasno vidljiva, sva jedra bijahu joj razvijena, tako da je bijeli pamuk prekrivao pola horizonta na istoku, zabilježio je **Đakomo Bosio** (**Giacomo Bosio**)*

Ispred Malte se tada pojavila flota od 200 brodova, sa 40.000 vojnika i 6.000 elitnih janjičara, sa još 9.000 konjanika i snažnim topovima (jedan do dva topa mogla su ispaljivati đulad od 272. kilograma na udaljenost do 3 km).

Nasuprot njima stajalo je sve u svemu 6.000 do 9.000 osoba: 500-600 Malteških vitezova, nekoliko hiljada najamnika i nekoliko hiljada Maltežana. Pad Malte ozbiljno bi uzdrmao odbranu sredozemnih zemalja - Osmanlije bi tad vrlo lako napale Španiju preko Tunisa, a Sicilija bi tada bila neposredno ugrožena.

Poslije tri i po mjeseca najkrvavijih borbi Osmanlije su se u septembru počeli povlačiti s ostrva nakon što se vrijeme počelo pogoršavati i uvidjevši da su izgubili trećinu ljudi. Njihov odlazak ubrzao je i dolazak 8.000 španskih vojnika, koji su došli u pomoć braniteljima Valeta.

Pomorstvo

Rječnik

BRODSKO REBRO je osnovni elemnt poprečne strukture svakog broskog korita. Kod drvenih konstrukcija je bio sastavljen od četiri dijela:

REBRENICA – najdonjeg dijela broskog rebra koji naliježe na kobilicu broda, a na koji naliježe rebreni nastavak;

REBRA – centralni dio broskog rebra koji se nalazi između staminala i skalmota i obično se podudara sa linijom gaza;

REBARCA – najgornjeg dijela broskog rebra koji obično nadvisuje pokrivenu palubu i podupire njenu ogradicu, *impravesatu* (drveni parapet ili ogradica po rubovima pokrivenne palube, unutar koje su kod starih brodova postavljani veliki sanduci).

Ima dosta broskih rebara koja su raspoređena vertikalno duž kobilice, obrazujući široku krivinu.

GLAVNO BRODSKO REBRO – smiješteno je tako da odgovara maksimalnoj širini broskog korita.

UZVOJNI REBRENI NASTAVAK – prvi dio broskog jedra koji je obično zakrivljeniji od ostalih. Kod svakog broskog rebra nalazi se između *madiere* i *skalma*.

Bark *Leopoldine Bauer* zahvaćen uraganom; Giovanni Luzzo, 1869; Zavjetna slika kap. Frana Lukovića; gvaš na papiru; župna crkva Rođenja Blažene Djevice Marije, Prčanj